

Bruselj, 25. november 2024
(OR. en)

15469/24

EDUC 414
SOC 823
DIGIT 225
RECH 492

IZID POSVETOVANJA

Pošiljatelj:	Generalni sekretariat Sveta
Prejemnik:	delegacije
Zadeva:	Sklepi Sveta o strateških partnerstvih na področju izobraževanja in usposabljanja

V prilogi vam pošiljamo navedene sklepe Sveta, ki jih je Svet (izobraževanje, mladina, kultura in šport) odobril na seji 25. novembra 2024.

Sklepi Sveta o strateških partnerstvih na področju izobraževanja in usposabljanja

SVET EVROPSKE UNIJE –

OB OPOZARJANJU na:

1. sklepe Evropskega sveta, sprejete na zasedanju 17. in 18. aprila 2024¹, v katerih se poziva k spodbujanju visokokakovostnih delovnih mest po vsej Evropi prek pospešenega uresničevanja – z okrepljenim socialnim dialogom – krovnih ciljev za leto 2030 glede večje udeležbe na trgu dela, preusposabljanja/izpopolnjevanja in vseživljenjskega učenja, odpravljanja vrzeli v spretnostih in delovni sili v kontekstu širših demografskih trendov, vključno z mobilnostjo talentov v smeri proti in znotraj Evropske unije, ter zagotavljanja enakih možnosti;
2. strateško agendo 2024–2029, v kateri je bila napovedana zaveza k vlaganju v spretnosti, usposabljanje in izobraževanje ljudi skozi celotno življenje ter k spodbujanju mobilnosti talentov v Evropski uniji in širše².
3. Resolucijo Sveta o strateškem okviru za evropsko sodelovanje v izobraževanju in usposabljanju pri uresničevanju evropskega izobraževalnega prostora in širše (2021–2030)³ in resolucijo Sveta o upravljavski strukturi tega okvira⁴, saj je ta okvir glavno orodje za sodelovanje med državami članicami, Evropsko komisijo in deležniki, posledično pa ključnega pomena za oblikovanje in nadaljnje izvajanje partnerstev med različnimi akterji in ravnmi upravljanja;
4. politično ozadje iz priloge k tem sklepom;

¹ EUCO 12/24.

² Kot je navedeno v sklepih Evropskega sveta z dne 27. junija 2024 (EUCO 15/24).

³ UL C 66, 26.2.2021, str. 1.

⁴ UL C 497, 10.12.2021, str. 1.

OB POUDARJANJU NASLEDNJEGA:

5. „strateška partnerstva“ v teh sklepih Sveta pomenijo sodelovalen podvig, v katerega so lahko poleg ustanov za izobraževanje in usposabljanje vključeni tudi javni organi in drugi zadevni deležniki – na primer socialni partnerji, službe za zaposlovanje, gospodarske zbornice, podjetja in poslovna združenja, predstavniki in predstavnice učečih se, raziskovalne organizacije ter gospodarski in družbeni akterji na lokalni in regionalni ravni – in s katerim naj bi na podlagi medsebojnega sodelovanja in dolgoročne vizije dosegali skupne cilje ter obravnavali potrebe družbe;

OB PRIZNAVANJU:

6. spreminjajočih se izzivov in priložnosti, ki jih prinašajo okoljske in podnebne krize, tehnološki napredek, demografski premiki, zdravstvene krize in globalizacija, ki kažejo na nujnost inovativnih in strateških pristopov k izobraževanju in usposabljanju;
7. raznolikosti področja izobraževanja in usposabljanja v državah članicah ter dejstva, da je treba strategije in politike prilagajati lokalnim in regionalnim razmeram, pri tem pa pospeševati čezmejno sodelovanje in mobilnost;
8. pomena spodbujanja ključnih kompetenc za vseživljenjsko učenje⁵, zlasti podjetniških kompetenc, ter digitalnih in zelenih spretnosti v sistemih izobraževanja in usposabljanja, da se podpre prehod na družbo in gospodarstvo, ki bosta trajnostna, vključujoča in pravična. V času bliskovitih družbenih in gospodarskih sprememb ter kompleksnih izzivov so stalno izpopolnjevanje in preusposabljanje ter vseživljenjsko učenje, vključno z neformalnim in priložnostnim učenjem, bistveni, da bi državljani in državljanke dosegli osebno izpolnitev in dobrobit, da bi bili pripravljeni prilagajati se spreminjajočemu se trgu dela in biti na njem uspešni ter da bi bili aktivni in odgovorni državljani in državljanke;

⁵ Kot je navedeno v Priporočilu Sveta z dne 22. maja 2018 o ključnih kompetencah za vseživljenjsko učenje (UL C 189, 4.6.2018, str. 1).

9. vloge, ki jo imajo sheme učenja na delovnem mestu in sheme vajeništva, kadar se učečim se zagotavljajo praktične, življenjske in socialne spretnosti in izkušnje, ki so relevantne za potrebe trga dela in družbe ter za osebni razvoj učečih se. Takšne sheme lahko temeljijo na trajnostnih partnerstvih med svetom dela ter svetom izobraževanja in usposabljanja, pri čemer presegajo poklicno izobraževanje in usposabljanje (v nadaljnjem besedilu: PIU), vključno z visokošolskim izobraževanjem;
10. da so lahko javno-zasebna partnerstva učinkovit način, s katerim se povpraševanje na trgu dela povezuje z izobraževanjem in usposabljanjem. Za učeče se je lahko koristno, če se učijo neposredno iz prakse, pri čemer se srečujejo z zadnjimi novostmi v posameznem sektorju; tako se lahko inovacije spodbujajo na obeh straneh;
11. prispevka ekosistemov izobraževanja in usposabljanja k lokalnemu, regionalnemu, nacionalnemu in evropskemu razvoju, gospodarski rasti in socialni koheziji. Z izobraževanjem in usposabljanjem se lahko znanje, spretnosti in kompetence prenašajo preko regij in meja ter na ta način prispevajo k inovacijam in gospodarski rasti, pripravi posameznikov in posameznic na spreminjajoči se trg dela v EU in k njihovem osebnemu razvoju. Uravnoteženo kroženje možganov lahko zagotovi, da so koristi mobilnosti in izmenjave znanja – med drugim odpravljanje regionalnih razhajanj v priložnostih za izobraževanje in usposabljanje, zlasti v regijah, ki se soočajo s pastjo nerazvoja talentov – pravično porazdeljene po vsej EU, s čimer se spodbuja kohezija in zmanjša tveganje za depopulacijo in beg možganov. Spodbujati in krepiti bi bilo treba pozitiven in vključujoč občutek identitete in pripadnosti na lokalni, regionalni in nacionalni ravni ter na ravni EU, izhajajoč iz skupnih evropskih vrednot, da bi državljani in državljanke lahko razširili svoje znanje ter prispevali k družbi in trgu dela;

12. pomena transnacionalnega sodelovanja, izmenjave in mobilnosti ter izmenjavanja dobrih praks na področju izobraževanja in usposabljanja. S takšnimi praksami se promovirajo medkulturni dialog, evropske vrednote, demokratično državljanstvo in socialna kohezija, s krepitvijo večjezičnosti pa tudi medsebojno razumevanje. Prenosljivost spretnosti in priznavanje kvalifikacij⁶ sta pomembna, da se zagotovi dejanska svoboda gibanja učečih se in v Evropi odpravijo vrzeli v spretnostih. S transnacionalnim sodelovanjem se večja zmožnost za drugačno razmišljanje, za izmenjavo zamisli in za vzpostavljanje dolgotrajnih institucionalnih odnosov, zato da se izboljša znanje, povečata kakovost in relevantnost izobraževanja, usposabljanja in raziskav, utrdijo povezave med izobraževanjem, usposabljanjem, raziskavami in inovacijami, izboljšajo zaposljivost in spretnosti ter učinkoviteje uporabljajo digitalne tehnologije in odprta znanost, s tem pa prispeva tudi k uspehu zelenega prehoda;
13. da lahko nacionalni ekosistemi izobraževanja in usposabljanja na vseh ravneh znatno okrepijo transnacionalno sodelovanje. Strukturirano transnacionalno sodelovanje na institucionalni ravni, kot so zaveznitva evropskih univerz, koalicije za inovacije, centri poklicne odličnosti, učiteljske akademije Erasmus+, Pakt za spretnosti ter skupnosti znanja in inovacij, pa tudi visokošolsko izobraževanje, PIU ter izpopolnjevanje in preusposabljanje odraslih lahko prav tako prispevajo h krepitvi konkurenčnosti Evrope in olajšajo dvojni prehod;

⁶ V specifičnem primeru visokošolskih kvalifikacij in kvalifikacij višjega sekundarnega izobraževanja in usposabljanja ter izidov iz učnih obdobj v tujini je cilj doseči avtomatično vzajemno priznavanje, kot je določeno v Priporočilu Sveta z dne 26. novembra 2018 o spodbujanju avtomatičnega vzajemnega priznavanja visokošolskih diplom in spričeval višjega sekundarnega izobraževanja ter izidov iz učnih obdobj v tujini (UL C 444, 10.12.2018, str. 1) in Sklepih Sveta o nadaljnjih ukrepih za uresničitev avtomatičnega vzajemnega priznavanja kvalifikacij v izobraževanju in usposabljanju (UL C 185, 26.5.2023, str. 44).

14. da so za uresničitev evropskega izobraževalnega prostora do leta 2025 potrebni tesnejše transnacionalno sodelovanje – tj. takšno, ki bo gradilo mostove ter ustanovam za izobraževanje in usposabljanje zagotavljalo ustrezna pooblastila za medsebojno sodelovanje, pri tem pa olajšalo prosto gibanje učečih se, diplomantov in diplomantk, akademikov in akademičark, raziskovalcev in raziskovalk ter strokovnega osebja po vsej Evropi zaradi študija, dela in izvajanja raziskav – in sinergije z evropskim raziskovalnim prostorom, kjer je to ustrezno;
15. da lahko transnacionalne dejavnosti izobraževanja in usposabljanja, ki so rezultat strateških partnerstev, vključujejo tako tradicionalne priložnosti za mobilnost učečih se – z zagotavljanjem mikrokvalifikacij in drugih priložnosti za vseživljenjsko učenje – kot tudi prilagodljive učne poti za učence in učenke ter sodelovanje v programih za skupno diplomo, ki zajemajo več kampusov po vsej Evropi;

OB UPOŠTEVANJU NASLEDNJEGA:

16. konkurenčnost Evrope je odvisna od tega, ali bodo njeni državljani in državljanke imeli spretnosti, ki bodo kos izzivom prihodnosti. Strateška partnerstva na področju izobraževanja in usposabljanja so eden od dejavnikov, ki imajo ključno vlogo pri tem, da se s ciljno usmerjenimi pobudami in skupnimi ukrepi popisujejo in odpravljajo neskladja med ponudbo spretnosti in povpraševanjem po njih ter čim bolj izkoriščata zeleni prehod in digitalizacija. Če tovrstna partnerstva opredelijo področja, na katerih obstajajo vrzeli v spretnostih ali na katerih se skupine v ranljivem položaju soočajo z ovirami in potrebujejo posebno podporo, da bi bile v celoti vključene v izobraževanje, usposabljanje in zaposlovanje, lahko svoja prizadevanja prilagodijo in na ta način zagotavljajo ciljno usmerjeno podporo in vire;
17. partnerstva in skupne zaveze so ključno načelo pri upravljanju sistemov PIU. Cilji sodelovanja z deležniki ter lokalnimi in regionalnimi ekosistemi, pri katerem je zagotovljena skupna odgovornost, so zlasti: razviti inovativne prakse, povečati privlačnost PIU ter njegovo relevantnost za trg dela, organizirati, financirati in izvajati sheme učenja na delovnem mestu in sheme vajeništva ter organizirati mobilnost učečih se v PIU;
18. visokošolsko izobraževanje ima ključno vlogo pri regionalnem in lokalnem razvoju, na primer pri zagotavljanju priložnosti za izobraževanje in usposabljanje v odziv na pomanjkanje spretnosti ter neusklajenost med ponudbo spretnosti ter povpraševanjem po njih. Če so visokošolske ustanove prilagodljive, konkurenčne, imajo ustrezne vire in so odgovorne ter če privabijo in zadržijo motivirano akademsko in neakademsko osebje, lahko postanejo v sodelovanju z drugimi ustanovami za izobraževanje in usposabljanje ter strateškimi partnerji gonilo razvoja;

19. povečati je treba prehodnost med različnimi vrstami izobraževanja in usposabljanja, zlasti med sistemom PIU in visokošolskim sistemom, da bi učečim se olajšali prehajanje in spodbujali vseživljenjsko učenje. Prehodnost med sistemom PIU in visokošolskim sistemom – ob doslednem spoštovanju institucionalne avtonomije in nacionalnih ogroditelj kvalifikacij – učečim se omogoča nemoteno prehajanje med obema sistemoma, ne da bi se pri tem soočali z ovirami, kot so nepriznavanje kreditnih točk ali odvečne študijske obveznosti. To olajšuje učno napredovanje in posameznikom omogoča, da svoje učne poti prilagodijo svojim spreminjajočim se poklicnim željam;
20. ključno je podpirati prehajanje med splošnim izobraževanjem in PIU, terciarnim izobraževanjem in izobraževanjem odraslih, da se izboljša dostop do izobraževanja in usposabljanja za prikrajšane skupine in skupine v ranljivem položaju ter da se učiteljem, mentorjem in strokovnim delavcem skozi celotno poklicno življenje pomaga razvijati nove spretnosti in kompetence ter slediti najnovejšemu tehnološkemu razvoju ter novim pristopom in metodologijam poučevanja. Pri tem lahko imajo pomembno vlogo mikrodokazila;
21. učenje bi moralo prispevati k reševanju novih družbenih in gospodarskih izzivov ter po potrebi vključevati elemente učenja na delovnem mestu, ki lahko prispevajo k razvoju prečnih spretnosti ter izboljšajo karierno svetovalno delo in relevantnost sistemov izobraževanja in usposabljanja za trg dela, s čimer se povečuje zaposljivost diplomantov in diplomantk. Strateška partnerstva lahko namesto enakega pristopa za vse uporabijo v prihodnost usmerjen pristop in svoje ukrepe prilagodijo edinstvenim razmeram različnih učečih se, panog ali regij;

22. na podlagi usklajevanja poti izobraževanja in usposabljanja s potrebami družbe in trga dela ter različnimi potrebami učencev in učenk ter udeležencev in udeleženk vseživljenjskega učenja – ob spoštovanju avtonomije visokošolskih ustanov ter raznolikosti nacionalnih sistemov PIU in nacionalnih visokošolskih sistemov – lahko delovno silo bolje pripravimo na izzive prihodnosti. Ukrepi, ki temeljijo na vsedružbenem pristopu, omogočajo, da se v okviru pobud za izobraževanje in usposabljanje obravnavajo posebne potrebe v skupnosti, določeni panogi ali družbi na splošno;
23. strateška partnerstva lahko povečajo svoj vpliv, če vire usmerjajo na področja, na katerih lahko dosežejo največje spremembe. Z opredelitvijo prednostnih področij za naložbe ali ukrepanje lahko zagotovijo, da se viri dodeljujejo učinkovito in uspešno, da bi bil njihov učinek čim večji. Bistveno je vlagati v krepitev zmogljivosti, zlasti na področjih z manj razvito infrastrukturo za izobraževanje, usposabljanje in raziskave, ter v izobraževalne ponudbe, povezane z gospodarskimi sektorji in tehnologijami, ki so usmerjeni v prihodnost. Obenem se strateška partnerstva, vključno z javno-zasebnimi partnerstvi, lahko izkoristijo za razvoj cenovno dostopnih in ustreznih stanovanj za študente in študentke ter vajence in vajeke, pa tudi zelenih, energetske učinkovitih kampusov –

POZIVA DRŽAVE ČLANICE, naj ob ustreznem upoštevanju institucionalne avtonomije in akademske svobode ter v skladu z nacionalnimi okoliščinami:

1. spodbujajo strateška partnerstva na transnacionalni, nacionalni, regionalni in lokalni ravni, da bi povečali kakovost, privlačnost, relevantnost in vključujočo naravo vseh vrst izobraževanja in usposabljanja;
2. krepijo podjetniške kompetence, ustvarjalnost in inovativnost na vseh ravneh in v vseh vrstah izobraževanja in usposabljanja na podlagi spodbujanja sodelovanja z zagonskimi podjetji in inkubatorji ter drugih partnerstev s poslovno skupnostjo, vključno s socialnim in vključujočim podjetništvom, ter na podlagi spodbujanja medgeneracijskega sodelovanja;
3. v okviru strateških partnerstev spodbujajo razvoj in izvajanje inovativnih in prilagodljivih učnih poti, ki so osredotočene na učečega se, za izboljšanje prehodnosti med različnimi vrstami izobraževanja in usposabljanja, zlasti med sistemom PIU ter visokošolskim sistemom in sistemom izobraževanja odraslih, ter za spodbujanje priznavanja in vrednotenja predhodnega (formalnega, neformalnega in priložnostnega) učenja in kvalifikacij;

4. spodbujajo uporabo strateških partnerstev za krepitev vloge storitev svetovalnega dela, zlasti v podporo prehajanju učečih se med različnimi potmi izobraževanja in usposabljanja ter med izobraževanjem in usposabljanjem ter zaposlitvijo, hkrati pa spodbujajo vseživljenjsko učenje in karierni razvoj;
5. spodbujajo priložnosti za učenje na delovnem mestu, kakovostna vajeništva in druge oblike izkustvenega učenja v okviru strateških partnerstev z delodajalci in socialnimi partnerji;
6. podpirajo in priznavajo profesionalni razvoj in mobilnost učiteljev, mentorjev ter zaposlenih na področju izobraževanja in usposabljanja, da se poveča njihova zmogljivost za zagotavljanje ali podpiranje visokokakovostnih, vključujočih in inovativnih učnih izkušenj v strateških partnerstvih z deležniki;
7. spodbujajo vključevanje ekosistemov izobraževanja in usposabljanja v lokalne, regionalne in čezmejne razvojne strategije ter razvojne strategije EU, da bi pospeševali sinergije z drugimi področji politike, kot so raziskave, inovacije, zeleni in digitalni prehod, podjetništvo, sodelovanje s skupnostjo in socialno vključevanje;

POZIVA EVROPSKO KOMISIJO, naj ob ustreznem upoštevanju subsidiarnosti in nacionalnih okoliščin:

1. spodbuja izmenjavo dobrih praks in izkušenj pri zasnovi, izvajanju in vrednotenju strateških partnerstev ter transnacionalnega sodelovanja na področju izobraževanja in usposabljanja, in sicer z dejavnostmi vzajemnega učenja, platformami za izmenjavo znanja in študijami, ki izpostavljajo najboljše prakse;
2. zagotavlja smernice in opredeljuje možnosti financiranja v podporo vzpostavitvi in izvajanju strateških partnerstev in transnacionalnega sodelovanja na področju izobraževanja in usposabljanja v okviru programov Erasmus+ in Obzorje Evropa, Evropskega socialnega sklada plus, Evropskega sklada za regionalni razvoj in drugih ustreznih instrumentov financiranja s strani EU, pa tudi nadalje preuči in ustvarja sinergije med pobudami za izobraževanje in usposabljanje ter drugimi področji politike EU, da bi se okrepila racionalizacija skupnih ukrepov EU;
3. še naprej podpira države članice ter ustanove za izobraževanje in usposabljanje pri njihovih prizadevanjih za okrepitev strateških partnerstev na področju izobraževanja in usposabljanja z različnimi političnimi pobudami in ukrepi, vključno z zavezništvu evropskih univerz, evropsko koalicijo za vajeništva in centri poklicne odličnosti, da bi z izobraževanjem in usposabljanjem okrepili evropsko konkurenčnost, olajšali dvojni prehod in podprli odprto strateško avtonomijo;

4. zagotavlja podporo pobudam za uvajanje izpopolnjevanja in preusposabljanja v sektorjih in tehnologijah, usmerjenih v prihodnost;
 5. opravi popoln popis obstoječih in načrtovanih akademij za spretnosti, vključno s podrobnostmi o njihovi obliki, upravljanju, financiranju in ciljni skupini, ga posreduje Svetu in redno posodablja;
 6. še naprej spodbuja uporabo inovativnih pedagoških pristopov in orodij v okviru strateških partnerstev, vključno z učenjem, osredotočenim na učečega se, in učenjem na delovnem mestu, mikrodokazili in kakovostnimi shemami vajeništva po vsej Evropi.
-

Politično ozadje

1. Sklepi Evropskega sveta z dne 27. junija 2024 (EUCO 15/24).
2. Sklepi Evropskega sveta z dne 17. in 18. aprila 2024 (EUCO 12/24).
3. Priporočilo Sveta z dne 13. maja 2024 z naslovom „Evropa in mobilnost“ – priložnosti za učno mobilnost za vsakogar, UL C, C/2024/3364, 14.6.2024, ELI: <http://data.europa.eu/eli/C/2024/3364/oj>.
4. Resolucija Sveta o Evropskem izobraževalnem prostoru: Vizija do leta 2025 in pozneje, UL C 185, 26.5.2023, str. 35.
5. Sklepi Sveta o nadaljnjih ukrepih za uresničitev avtomatičnega vzajemnega priznavanja kvalifikacij v izobraževanju in usposabljanju, UL C 185, 26.5.2023, str. 44.
6. Priporočilo Sveta z dne 16. junija 2022 o evropskem pristopu k mikrodokazilom za vseživljenjsko učenje in zaposljivost, UL C 243, 27.6.2022, str. 10.
7. Sklepi Sveta o evropski strategiji za krepitev vloge visokošolskih institucij za prihodnost Evrope, UL C 167, 21.4.2022, str. 9.
8. Priporočilo Sveta z dne 5. aprila 2022 o vzpostavljanju povezav za učinkovito evropsko sodelovanje na področju visokošolskega izobraževanja, UL C 160, 13.4.2022, str. 1.
9. Resolucija Sveta o novem evropskem programu za izobraževanje odraslih 2021–2030, UL C 504, 14.12.2021, str. 9.
10. Resolucija Sveta o upravljavski strukturi strateškega okvira za evropsko sodelovanje v izobraževanju in usposabljanju pri uresničevanju evropskega izobraževalnega prostora in širše (2021–2030), UL C 497, 10.12.2021, str. 1.

11. Sklepi Sveta o pobudi o evropskih univerzah – povezovanje visokega šolstva, raziskav, inovacij in družbe: utiranje poti novi razsežnosti v evropskem visokošolskem izobraževanju, UL C 221, 10.6.2021, str. 14.
 12. Resolucija Sveta o strateškem okviru za evropsko sodelovanje v izobraževanju in usposabljanju pri uresničevanju evropskega izobraževalnega prostora in širše (2021–2030), UL C 66, 26.2.2021, str. 1.
 13. Priporočilo Sveta z dne 24. novembra 2020 o poklicnem izobraževanju in usposabljanju (PIU) za trajnostno konkurenčnost, socialno pravičnost in odpornost, UL C 417, 2.12.2020, str. 1.
 14. Izjava iz Osnabrücka o poklicnem izobraževanju in usposabljanju kot dejavniku okrevanja in pravičnega prehoda na digitalno in zeleno gospodarstvo (30. november 2020)
 15. Priporočilo Sveta z dne 26. novembra 2018 o spodbujanju avtomatičnega vzajemnega priznavanja visokošolskih diplom in spričeval višjega sekundarnega izobraževanja ter izidov iz učnih obdobj v tujini, UL C 444, 10.12.2018, str. 1.
 16. Priporočilo Sveta z dne 15. marca 2018 o evropskem okviru za kakovostna in učinkovita vajeništva, UL C 153, 2.5.2018, str. 1.
-